

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1261
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/47
Karar Numarası : 2024/1161
Başvuran : H.G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1-Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2- Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; görüntülü görüşme hakkının olmadığı, haftada on dakika sesli görüşme gerçekleştirebildiği, annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Cezasını ailesinin ikamet ettiği Manisa'nın Akhisar ilçesinden uzak bir ceza infaz kurumunda infaz ettiğini, bu sebeple ailesinin ve kendisinin maddi-manevi açıdan zorlandığını,

b. Diğer ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların haftada 30 dakika görüntülü telefonla görüşme hakkının olduğunu, ziyaretçilerinin gelmediği haftalarda ve resmî bayramlarda söz konusu mahpuslara ilave 30 dakika görüşme hakkı verildiğini,

c. Kendisinin haftalık 10 dakika sesli telefonla görüşme hakkının olduğunu, üç-dört ayda bir ilave 10 dakika verildiğini,

ç. Bulunduğu ceza infaz kurumunda görüntülü telefonla görüşme yapmasını sağlayacak sistemin kurulmadığını ancak görüntülü telefonla görüşme yapamasa da sesli telefonla görüşme süresinin haftalık 30 dakika olması gerektiğini,

d. Cezasını infaz ettiği süre içerisinde vefat eden annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın annesinin cenazesine katılma talebinin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından uygun görülmediği,

b. Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi(ACEP) kapsamında görüntülü görüşme ve e-doktor uygulaması gibi uygulamaların hayata geçirilmesinin yanı sıra içerik itibarıyla geliştirilebilir bir tasarımın tercih edildiği, halihazırda geliştirilen içeriklerin; sesli ve görüntülü görüşme, sayım, dilekçe, kantin

sipariş ve online ödeme, kütüphane kitap talebi, e-mektup, e-doktor ve Bakanlık iletişim uygulamaları olduğu,

c. Görüntülü görüşme sisteminin ülkemiz genelinde bulunan tüm ceza infaz kurumlarında yaygınlaştırma çalışmalarının başlatıldığı, Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun da plânlamaya dahil edildiği,

ç. Ceza infaz kurumlarında telefon görüşmelerinin 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın annesinin cenazesine katılma talebinin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından uygun görülmediği,

b. Kurumda görüntülü görüşme teknik altyapısının kurulu olmadığı, haftalık telefon görüşmelerinin mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

5. Başvuran tarafından Kurumumuza yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Özel hayatın gizliliği*" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.*", (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da

incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

13. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

14. Başvuranın ilk iddiası görüntülü telefonla görüşme hakkının olmadığı ve on dakika sesli telefonla görüşme gerçekleştirebildiği iddiasına ilişkin olup muhatap Kurumlar tarafından telefon görüşmelerinin mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

15. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8'inci maddesine göre; *“(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörölmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”*

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), telefonla haberleşmelerine saygı gösterilmesi haklarının ihlal edildiğine ilişkin önüne gelen bir başvuruyu AİHS'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (AİHM, *Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, 22/4/2014). Anayasa Mahkemesi (AYM), telefonla görüşme hakkının kullanılmasına ilişkin önüne gelen bir başvuruyu haberleşme hürriyeti kapsamında incelemiştir (AYM, *F.Ç.*, B. No: 2018/1219, 24/3/2021).

17. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

18. Yukarıda alıntı yapılan içtihatlar çerçevesinde, mahpusların ceza infaz kurumundaki görüşmelerinin özel ve aile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyeti kapsamında kaldığı, işkence ve kötü muamele yasağı

ihlaline yönelik olmadığı ve ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği tespit edildiğinden Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

19. Başvuranın diğer iddiası ise annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediğine ilişkindir.

20. AYM'ye göre, mahpuslara yakınlarının cenaze törenine katılmaları ve taziyeleri kabul etmeleri için izin verilmesi, Anayasa'nın 20'nci maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla ilişkilidir (AYM, *Beşir Doğan*, B. No: 2013/2335, 15/12/2015, para.19; AYM, *Rasul Kocatürk*, B. No: 2016/8080, 26/12/2019, para. 31; AYM, *Ercüment Bengiler*, B. No: 2020/2379, 15/3/2023, para. 9).

21. AİHM içtihatları incelendiğinde; mahpusların yakınlarının cenaze törenlerine katılmaları için izin talep etmelerinin AİHS'in özel ve aile hayatına saygı hakkı başlıklı 8'inci maddesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir (AİHM, *Waclaw Ploski/Polonya*, B. No: 26761/95, 12/11/2002).

22. Yukarıda alıntı yapılan içtihatlar çerçevesinde, mahpusların yakınlarının cenazesine katılmalarına ilişkin hususun özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; başvuranın söz konusu iddiasının işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı, başvurunun özünün aile hayatına saygı hakkı kapsamında kaldığı, bu doğrultuda ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen mezkûr iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye